ឃ្លាំងចំណេះដឹងស្រូវនៅប្រទេសកម្ពុជា

Cambodian Rice Knowledge Bank

ការគ្រប់គ្រងជីជាតិដីលើដំណាំស្រូវនៅកម្ពុជា

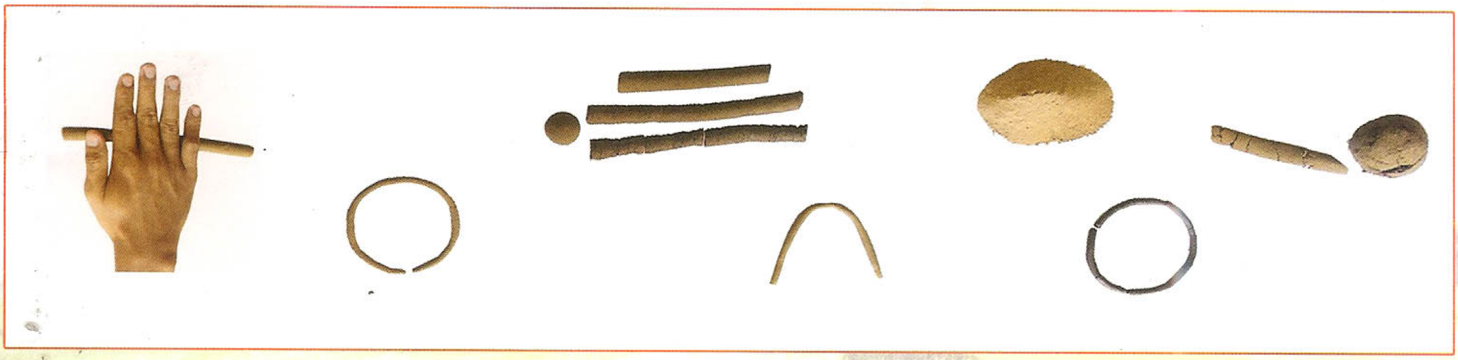

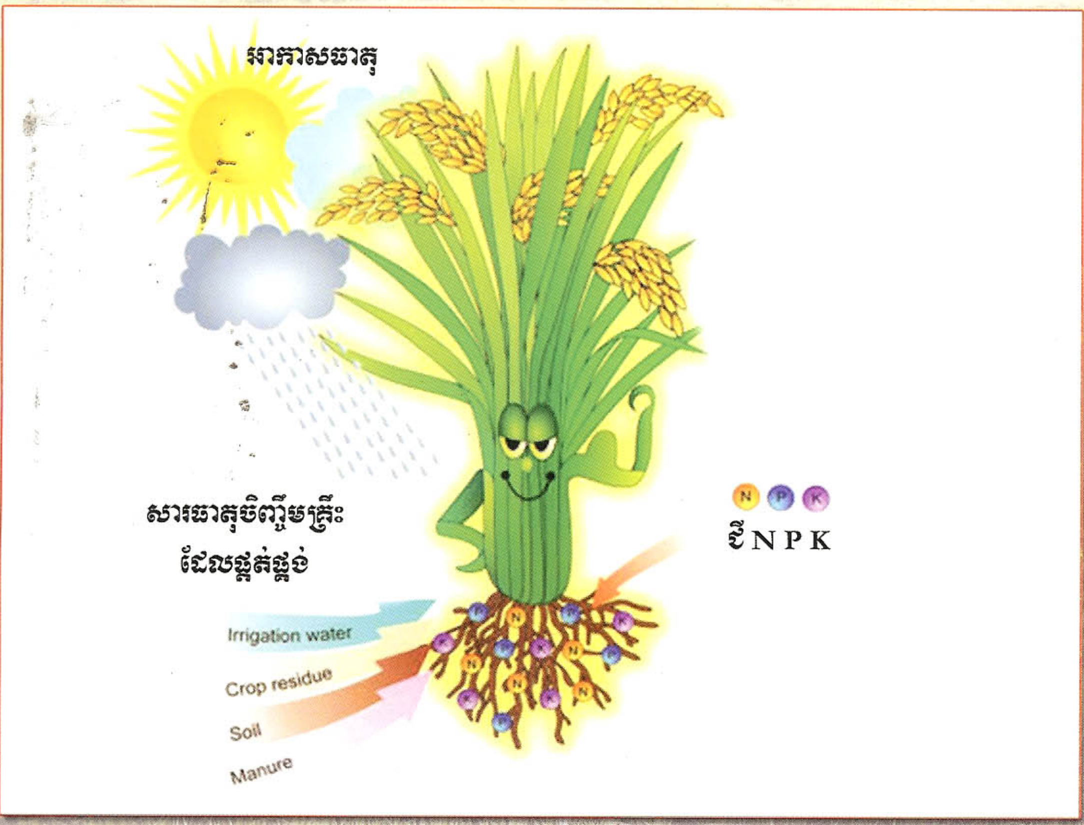

បោះពុម្ពលើកទី ២

វិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្មកម្ពុជា

Cambodian Agricultural Research and Development Institute

បុព្វកថា

ដំណើរការអភិវឌ្ឍនៅកម្ពុជា បានឈានមកដល់ផ្លូវបំបែកហើយ ដោយបានឆ្លងកាត់តំណាក់កាលនៃការស្តារ និងកសាងឡើងវិញ តាមរយៈការតម្រង់ត្រីវិស័យឆ្ពោះទៅរកការអភិវឌ្ឍមួយដែលកាន់តែមាននិរន្តរភាព ក្រោមការដឹកនាំដ៏ឈ្លាសវៃរបស់សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

ទន្ទឹមនឹងនេះ ដោយសារការខិតខំប្រឹងប្រែងយ៉ាងពេញទំហឹង ក្នុងវិស័យយោបាយទឹក ជាពិសេសការអនុវត្តន៍យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនារយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ វិស័យកសិកម្មពិតមែនតែមានវិសាលភាពធំ ក៏ប៉ុន្តែបានចាប់ផ្តើមងើបឡើងគួរអោយកត់សំគាល់ ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏យើងនៅតែទទួលស្គាល់ថាវិស័យនេះនៅមានភាពរណបលើធម្មជាតិស្ទើរទាំងស្រុង ។ រីឯលទ្ធភាពផ្គត់ផ្គង់សេវាបច្ចេកទេសផ្សេងៗ ដើម្បីលើកកំពស់កំណើនផលិតភាពកសិកម្ម ក៏ដូចជាការបង្កើនចំណូលដល់គ្រួសារដែលកំពុងរស់នៅពឹងផ្អែកលើវិស័យកសិកម្ម ក៏ពុំទាន់ឆ្លើយតបអោយបានសមរម្យតាមអនុសាសន៍ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់របស់ប្រមុខនៃរាជរដ្ឋាភិបាលនៅឡើយ ។

ក្នុងបរិការណ៍នេះ ក្រោមការជួយឧបត្ថម្ភគាំទ្រពីធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី (ADB) និងកិច្ចសហការជាមួយវិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវដំណាំស្រូវអន្តរជាតិ (IRRI) គម្រោងការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យាដំណាំស្រូវ តាមប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យា (LEARN-IT) បានចាប់ផ្តើមនៅឆ្នាំ ២០០៦ ដោយមានវិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្មកម្ពុជា ជាអ្នកសម្របសម្រួល និងមានការចូលរួមអនុវត្តពីអង្គភាពចំនួន ០៤ទៀតគឺ សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកសិកម្ម នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម សាលាជាតិកសិកម្មព្រែកលៀប និងអង្គការស្រែខ្មែរ ក្នុងគោលបំណងលើកស្ទួយ និងជួយប្រជាកសិករដែលប្រកបការដាំដុះដំណាំស្រូវជាមូលដ្ឋាន អោយមានជីវភាពធូរធារ តាមរយៈការបញ្ជ្រាបបច្ចេកទេសតាមប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យា ការបណ្តុះបណ្តាល និងការបោះពុម្ពផ្សាយ ។

ឆ្លើយតបទៅនឹងគោលបំណងខាងលើ ក្រុមការងារបច្ចេកទេសនៃអង្គភាពអនុវត្តគម្រោងទាំង៥ បានខិតខំប្រឹងប្រែងរៀបចំ និង បង្កើតអោយមានឃ្លាំងចំណេះដឹងអំពីស្រូវនេះឡើង ដែលក្នុងនោះមានអត្ថបទបច្ចេកទេសសាមញ្ញ ជាក់លាក់ និង សំបូរបែបពាក់ព័ន្ធនឹងការដាំដុះដំណាំស្រូវដូចជា បច្ចេកទេសបន្សុទ្ធគ្រាប់ពូជ ការដាំដុះ ការគ្រប់គ្រងជីជាតិដី ការគ្រប់គ្រងទឹកក្នុងស្រែ ការច្រូតកាត់ ប្រមូលផល និងការទុកដាក់ជាដើម ។ អត្ថបទបច្ចេកទេសទាំងនេះ ត្រូវបានឆ្លងកាត់ការពិនិត្យពិគ្រោះយោបល់យ៉ាងល្អិតល្អន់ពីក្រុមការងារ ព្រមទាំងទទួលបានការឯកភាព ពីក្រុមប្រឹក្សាពិនិត្យដែលមានសមាសភាព មកពីអង្គភាពជំនាញនានា នៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ។

ដូចនេះឃ្លាំងចំណេះដឹងអំពីស្រូវ គឺជាពុទ្ធិមួយថ្មីទៀត ដែលមានសារៈប្រយោជន៍ឥតគណនា សំរាប់មន្ត្រីបច្ចេកទេស មន្ត្រីផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម អង្គការនានាជាដៃគូ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត យកទៅប្រើប្រាស់ដើម្បីរួមចំណែកដោះស្រាយនូវរាល់បញ្ហាប្រឈមទាំងឡាយដែលប្រជាកសិករកំពុងជួបប្រទះនៅក្នុងដំណើរផលិតកម្មដំណាំស្រូវ និងធ្វើយ៉ាងណាជួយជម្រុញអោយទិន្នផលស្រូវរបស់ប្រជាកសិករកើនឡើង ដោយបច្ចុប្បន្ននេះទិន្នផលស្រូវនៅមានកំរិតទាប បើ

ប្រៀបធៀបជាមួយបណ្តាប្រទេសជិតខាង។ ទង្វើករណ៍ដែលបានលើកឡើងខាងលើនេះ គឺជាភស្តុតាងយ៉ាងប្រត្យក្ស បង្ហាញនូវការយកចិត្តទុកដាក់ របស់ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ចំពោះប្រជាកសិករក្នុងការទទួលបាននូវបច្ចេកវិទ្យាថ្មីៗ និងជាចលករមួយបង្កលក្ខណៈអោយប្រជាកសិករមានជីវភាពធូរធារសម្បូររុងរឿងស្របតាមទិសដៅអភិវឌ្ឍសហសវត្សរ៍ថ្មី និងយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ មានសេចក្តីសង្ឃឹមដោយសុទិដ្ឋិនិយមថា គំនិតផ្តួចផ្តើមនៃការរៀបចំនូវឃ្លាំងចំណេះដឹងអំពីស្រូវដ៏មានសារៈសំខាន់នេះ នឹងក្លាយទៅជាឧបករណ៍ស័ក្តិសិទ្ធិមួយថ្មីទៀតយ៉ាងពិតប្រាកដ សំរាប់បំរើផលប្រយោជន៍ដល់ប្រជាកសិករទូទាំងប្រទេសដែលមានបរិមាណជាង ៨០% និងសូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះការឧបត្ថម្ភរបស់គម្រោង ADB ក្នុងបុព្វហេតុនេះ ហើយសង្ឃឹមថាអង្គភាពជំនាញក៏ដូចជាដៃគូពាក់ព័ន្ធទាំងឡាយនឹងខិតខំជួយពង្រីក ផ្សព្វផ្សាយ ចំណេះដឹងនេះអោយមានវិសាលភាពទូលំទូលាយជាអតិបរមា។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០០៨

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

ចាន់.សារុន

សេចក្ដីថ្លែងអំណរគុណ

សូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះ វិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្មកម្ពុជា ដែលបានផ្ដល់អត្ថបទដ៏មានសារៈសំខាន់ ក្នុងការរៀបចំចងក្រងឱ្យមានជាសៀវភៅនេះឡើង ដើម្បីជាប្រយោជន៍សម្រាប់ផ្សព្វផ្សាយដល់ប្រជាកសិករ ទូទាំងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

ម.ឯ.ឯ.ក AIDOC
Code: 257-018
Date:
Donated by:

មាតិកា

ល.រ	ចំណងជើង	ទំព័រ
១	ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ដីលើដំណាំស្រូវនៅកម្ពុជា..	១
២	របៀបប្រើជី N P K សំរាប់ដំណាំស្រូវ..	២៦
៣	ការពុលជាតិដែកលើដំណាំស្រូវ..	៣១
៤	ការពុលជាតិប្រៃលើដំណាំស្រូវ..	៣៣
៥	របៀបធ្វើ ជីកំប៉ុស្តិ៍..	៣៥

ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ដីលើចំណាំស្រូវនៅកម្ពុជា

១. អារម្ភកថា

ការយល់ដឹងអំពីដី គឺជាការងារលំបាកមួយសម្រាប់មនុស្សភាគច្រើនទោះបីបិតក្នុងកាលៈទេសៈសមស្របយ៉ាងណាក៏ដោយ។ នៅប្រទេសកម្ពុជា កិច្ចការនេះវានឹងរឹតតែលំបាកទៅទៀត ដោយសារយើងខ្វះខាតនូវព័ត៌មាននានា សម្រាប់ការងារនេះ។ ការយល់ដឹងអំពីការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ដី និងការប្រើប្រាស់ដីសម្រាប់ផលិតកម្មស្រូវនៅកម្ពុជា ជាបញ្ហាចំបងមួយក្នុងចំណោមបញ្ហាជាច្រើន។

ឯកសារចងក្រងនេះផ្តល់នូវវិធីសាស្ត្រងាយស្រួលមួយដើម្បីធ្វើអត្តសញ្ញាណដីសម្រាប់ដំណាំស្រូវ។ គន្លឹះនៃការធ្វើអត្តសញ្ញាណដីមានភាពសាមញ្ញក្នុងការប្រើប្រាស់លើបណ្តាដីសំខាន់ៗ ដែលត្រូវបានបែងចែកទៅជាក្រុមមួយចំនួន ដែលងាយគ្រប់គ្រង និងសំគាល់។ ការពិពណ៌នាទូទៅអំពីក្រុមដីនីមួយៗ ផ្តល់ឱកាសក្នុងការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ បើ សិនជាមានការមន្ទិលសង្ស័យទៅលើចំណាត់ថ្នាក់ដីណាមួយ។ នាបច្ចុប្បន្នការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ដីទាំងនេះ អ្នកអនុវត្តមិនចាំ បាច់ត្រូវការផែនទីលម្អិត ឬការវិភាគនៅមន្ទីរពិសោធន៍ដ៏សាំញ៉ាំទេ។ ឯកសារនេះនឹងអធិប្បាយលម្អិតសម្រាប់អ្នក ប្រើប្រាស់នូវសក្តានុពលភាពនៃក្រុមដីនីមួយៗ ហើយម្យ៉ាងទៀតអ្នកបច្ចេកទេសកសិកម្ម ដែលកំពុងធ្វើការនៅលើវាល ស្រែនឹងពឹងផ្អែកលើឯកសារនេះដោយពិតប្រាកដសម្រាប់រយៈពេលវែងនាពេលអនាគត ។

បន្ថែមពីលើនេះទៀត មន្ត្រីក្សេត្រសាស្ត្រ និងផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មថ្នាក់ខេត្ត/ក្រុង និងថ្នាក់ស្រុក នឹងប្រើប្រាស់ ឯកសារនេះ ជាជំនួយធ្វើឱ្យមានការរីកចំរើនដល់កសិករក្នុងការអនុវត្តន៍ទៅលើការគ្រប់គ្រងដីធ្លី។ ឯកសារចងក្រងនេះ នឹងមានសារៈប្រយោជន៍ផងដែរ នៅតាមបណ្តាសាកលវិទ្យាល័យ មហាវិទ្យាល័យ និងសាលាកសិកម្មនានា ដើម្បីជាទុនសម្រាប់ការស្រាវជ្រាវ។ ជាទូទៅចំណាត់ថ្នាក់ដី គឺអាចធ្វើនៅគ្រប់ទីកន្លែងនៃដីដាំដុះស្រូវក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។

គោលបំណង និងសារៈប្រយោជន៍

ណែនាំឱ្យគេស្គាល់អំពីក្រុមដីសំខាន់ៗសម្រាប់ដាំដុះដំណាំស្រូវនៅប្រទេសកម្ពុជា និងចេះធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ដីទាំងនោះដើម្បីគ្រប់គ្រង និងប្រើប្រាស់ធនធានដីប្រកបដោយនិរន្តរភាព។

២. គោលការណ៍បច្ចេកទេស

២.១ ទស្សនៈទូទៅអំពីការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ដី

ប្រព័ន្ធចំណាត់ថ្នាក់ដែលប្រើមានបីគឺ ចំណាត់ថ្នាក់តាមក្រុមដី ចំណាត់ថ្នាក់តាមអនុក្រុមដី និងចំណាត់ថ្នាក់តាមការិតដីជាតិនៃដី។ ក្រុមដីត្រូវបានកំណត់ដោយផ្អែកលើលក្ខណៈវិទិដ្ឋយនៃដើមកំណើតដី និងលើលក្ខណៈរូបសាស្ត្ររបស់ ដីជាចំបង។ ចំណាត់ថ្នាក់តាមអនុក្រុមដីបានកំណត់ដោយផ្អែកលើលក្ខណៈក្សេត្រវិទ្យា និងលក្ខណៈរបស់ដីដែលមាន ឥទ្ធិពលលើផលិតកម្មដំណាំជាកត្តាសំគាល់អនុក្រុម។ ចំណាត់ថ្នាក់តាមការិតដីជាតិ គឺជាការវាយតំលៃគុណភាពការិតដី ជាតិរបស់ដី ហើយវាផ្តល់គោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់ការគ្រប់គ្រង។ ចំណាត់ថ្នាក់នេះផ្អែកលើដីពីរស្រទាប់ វាយតម្លៃគឺ ស្រទាប់ដីលើ និងស្រទាប់ដីក្រោម។ បើមិនអាចញែកឱ្យឃើញភាពខុសគ្នាទេ ស្រទាប់ដីខាងលើគឺជាស្រទាប់ដែលត្រូវ បានភ្ជួររាស់ឆ្នាំ ឬដីស្រទាប់លើកំរាស់ ២០ សម ។ ដីដែលនៅពីក្រោមបន្ទាប់ពីស្រទាប់លើហៅថា ដីស្រទាប់ក្រោម។ បើលោកអ្នកមិនអាចញែកឱ្យឃើញភាពខុសគ្នាច្បាស់លាស់ទេ ដីស្រទាប់ក្រោមត្រូវបានចាត់ទុកថាមានជំរៅ៥០ សម។

ការកំណត់លក្ខណៈរបស់ដី ត្រូវផ្អែកលើលក្ខណៈវិទិដ្ឋយមួយចំនួនដូចជាលក្ខណៈ ម៉ត់ គ្រើម ពណ៌ ជំរៅ ស្រទាប់ដី វត្តមាន ឬអវត្តមាននៃស្រទាប់បំណែកគ្រួសល្អិត និងស្រទាប់រឹង។ ប្រសិនបើមានលទ្ធភាពរកមិទ្ធន័យដី ពីមន្ទីរពិសោធន៍អាចជាជំនួយ ដល់ការចាត់ថ្នាក់នៃដីដែរ តែមធ្យោបាយនេះសម្រាប់ជំនួយដល់អ្នកមានចំណេះដឹងអំពីដី ហើយមិនសូវមានបទពិសោធន៍ក្នុង ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ដីនៅវាលស្រែឱ្យបានទូលំទូលាយជាក្រុម ឬ អនុក្រុម។